

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év március hó 24. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt a vádlottak ellen folyamatban lévő büntetőügyben a II. és IV. rendű vádlottak és védőik másodfellebbezését elbírálván, a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.44/2008/9. számú ítéletét mindkét vádlottat érintően helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Somogy Megyei Bíróság Katonai Tanácsa - az első fokon hozott ítéletével (Kb.II.65/2005/50.) a II. rendű vádlottat 15 rendbeli szerzői jog megsértésének vétsége miatt 1 évre próbára bocsátotta. Ellenben 9 rendbeli ugyanilyen vétség miatt emelt vád alól felmentette; 16 rendbeli vétség tekintetében pedig az ellene indított büntetőeljárást - elévülés okából - megszüntette.

A IV. rendű vádlottat 3 rendbeli szerzői jog megsértésének vétsége miatt megrovásban részesítette.

1 rendbeli ugyanilyen vétség miatt emelt vád alól felmentette; míg 3 rendbeli vétség vonatkozásában a büntetőeljárást vele szemben is megszüntette.

Rendelkezett a bűnjelekről, és pedig akként, hogy az ítéletben pontosan megnevezett jogsértő szoftverek és játékprogramok törlését követően a lefoglalt számítógépeket a vádlottaknak kiadni; a CD lemezeken kiírt programokat elkobozni, míg azokat a szerzői

műveket, amelyekre nézve jogsértést nem állapított meg, szintén kiadni rendelte.

A magánfeleket polgári jogi igényükkel a törvény egyéb útjára utasította.

A felmerült bűnügyi költségből a II. rendű vádlottat 30.000, a IV. rendű vádlottat 20.000 forint megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a II. és a IV. rendű vádlottak terhére a felmentést, - illetve a II. rendű vádlott vonatkozásában, három esetben az eljárás megszüntetését is sérelmezve, - a bűnösségük megállapítása és büntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

A II. rendű vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették.

A IV. rendű vádlott és védője teljes körű felmentés érdekében fellebbeztek.

A másodfokú bíróság a megállapított tényállást az iratok tartalma alapján kis mértékben helyesbítette, illetve kiegészítette az alábbiak szerint:

A II. rendű vádlott vonatkozásában az elsőfokú ítélet 53. oldalának 6/ pontját helyesbítette azzal, hogy a vádlott a KJK K., valamint a M. által készített szoftvereket jogtalanul másolta át a számítógépére.

Az elsőfokú ítélet 59. oldalának 6/ pontját pedig kiegészítette azzal, hogy a vádlott a H. I. által készített játékprogramot 2001. december 12-én, a P. AG által készített játékprogramot 2001. november 13-án, az I. I. által előállított játékot 2003. szeptember 21-én telepítette a számítógépére.

Az ekként irányadónak tekintett tényállás alapján a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 6.Kbf.44/2008/9. számú ítéletével a II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki - a jogosultak sérelmére megvalósított - további 5 rendbeli szerzői jog megsértésének vétségében és a terhére összesen megállapított 20 rendbeli vétséget 8 esetben folytatólagosan elkövetettnek minősítette.

A IV. r. vádlottat további 1 rendbeli szerzői jog megsértésének vétségében találta bűnösnek, miután őt érintően az elsőfokú ítélet 55. oldalának 7/ pontjából mellőzte annak a megállapítását, hogy a vádlott a számítógépének winchesterére telepített programok közül jogszerűen jutott hozzá a M. jogtulajdonos programjaihoz. Egyebekben a II. és IV. rendű vádlottakat érintően az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla másodfokon hozott határozata ellen a Katonai Fellebbviteli Ügyészség a II. és a IV. rendű vádlottak terhére anyagi jogszabálysértés miatt, intézkedés alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

A II. és IV. rendű vádlottak és védőik felmentésért fellebbeztek.

A Katonai Főügyészség írásbeli nyilatkozatában az ügyészi másodfellebbezést a törvényben kizártnak tartotta és azt erre figyelemmel visszavonta.

A védelmi fellebbezéseket - minthogy azok álláspontja szerint a bizonyítékok értékelését támadják - alaptalannak ítélte meg és a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta. (Bf.IX.24/2005.)

A II. rendű vádlott fellebbezésének indokolásában vitatta az ítéltábla azon megállapításának a helyességét, hogy a nála a 2004. november 12-én tartott házkutatás az elévülést félbeszakította. Arra hivatkozott, hogy a nyomozást az ügy I. rendű vádlottja ellen indították, s annak során őt még 2004. december 2-án is csupán tanúként hallgatták ki, tehát ellene büntetőeljárást gyanúsítottként történő kihallgatásáig nem folytattak.

Sérelmezte a másodfokú bíróságnak arra vonatkozó jogi álláspontját is, miszerint a bolhapiacra vásárolt programok, illetve a munkahelyéről hazavitt programok telepítésével a bűncselekményt elkövette.

Indokai szerint ugyanis az ítéltábla figyelmen kívül hagyta azt a legfőbb ügyészi állásfoglalást, amelynek értelmében a terjesztés egyoldalú cselekmény, ezért a vásárló tettesi magatartást nem valósíthat meg.

Hivatkozott továbbá a szerzői jogi törvény 59. §-ának (1) és (3) bekezdésében írt szabályaira is, amelyek a szerző engedélye nélkül biztosítják a felhasználásra jogosultnak a szoftver működésének, megfigyelésének a jogát.

A IV. rendű vádlott védője fellebbezésében iratellenesnek tartotta a másodfokú ítéletnek azt a megállapítását miszerint védenca a M. programot többszörözte volna azzal, hogy azt a számítógépének merevlemezére telepítette. Állítása szerint a kérdéses másolt program CD formájában került a vádlottól lefoglalásra; annak pusztán birtoklásával pedig a bűncselekményt még nem valósította meg.

A Legfelsőbb Bíróság a fellebbezéseket a Be. 391. §-ának (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

Az írásban kifejtett indokokat a II. rendű védő mindenben fenntartotta; az elévülés kérdésében az elsőfokú ítélet jogi érveit osztotta; az időmúlásra és a cselekmények tárgyi súlyára

figyelemmel enyhébb intézkedés, megrovás alkalmazásának a megfontolását kérte.

A IV. rendű vádlott védője szintén a fellebbezésében foglaltaknak megfelelő tartalommal szólalt fel, s az eljárás korábbi szakaszaiban előterjesztett védekezés változatlan fenntartása mellett felmentő ítélet hozatalára tett indítványt.

Az ügyész az írásbeli átirattal egyezően mindkét vádlott vonatkozásában a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.

A vádlottak ártatlanságukat hangsúlyozták és bűncselekmény hiányában történő felmentésüket kérték.

A II. rendű vádlott emellett a tényállást is megalapozatlannak tartotta. Érveinek lényege szerint az ügyben feltárt bizonyítékok elégtelenek, hiszen arra nézve, hogy ő telepített volna a számítógépére programokat, semmilyen adat nem merült fel, következésképpen a cselekmények elkövetése az eljárási szabályoknak megfelelő módon bizonyítást sem nyert.

.

A védelmi fellebbezéseket a Legfelsőbb Bíróság nem találta alaposnak.

Mindenek előtt azt állapította meg, hogy miután a bűnösség kérdésében eltérő ítéleti döntések születtek, így a Be. 386.§-ának (1) bekezdése szerint helye volt fellebbezésnek; a bejelentett fellebbezések joghatályosak.

Figyelemmel arra, hogy az ügyészi másodfellebbezést a Katonai Főügyészség visszavonta, a Legfelsőbb Bíróság a védelmi fellebbezések alapján bírálta felül, és pedig a Be. 387. §-ának (1), (2) és (4) bekezdésében írt terjedelemben, a megtámadott másodfokú ítéletet.

Ennek eredményeként arra a megállapításra jutott, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság a perjogi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást. A másodfokú bíróság által helyesbített és ily módon irányadónak tekintett tényállás sem szenved olyan mérvű megalapozatlansághoz vezető hiányosságban, amely az ítélet hatályon kívül helyezését tenné szükségessé.

Az eljárt bíróságok indokolási kötelezettségüket is teljesítették.

Az elsőfokú bíróság a vádlottak védekezésével szemben - miszerint különböző okokból, de jogszerűen használták a programokat, s ezért bűncselekményt egy esetben sem valósítottak

meg, - döntően az igazságügyi informatikai szakértő véleményére alapozta a tényállást.

A szakértő a vádlottaktól a jelenlétükben megtartott házkutatások során lefoglalt számítógépek winchestereit és lefoglalt CD lemezeket is tételesen vizsgálta. Véleményében a műalkotásokat egyedileg beazonosította nemcsak azok eredetisége, a mű címe, forgalmazója tekintetében is, hanem megjelölve azt is, hogy azok milyen időpontban - elévülési időn belül, vagy azon túl - kerültek rögzítésre, illetve telepítésre, továbbá milyen összegű anyagi hátrányt okoztak a szerzői jog jogosultjainak.

A CD lemezeket - a lemezek anyagának minősége, a gyártási engedélyre utaló azonosító jel; valamint a gyártó sajátos eredeti nyomdai jeleinek a hiánya miatt - egyértelműen illegális másolatoknak véleményezte.

Határozott véleményt adott arról is, hogy a lefoglalt és vizsgált adathordozók nem biztonsági másolatok.

Ugyanekkor - a vádlottak javára szólóan - megjelölte azokat a szerzői jogi műveket is, amelyek tekintetében utóbb felmentő, illetve megszüntető ítéleti rendelkezések hozatalára került sor.

Az elsőfokú bíróság a szakértőt a tárgyaláson szóban is meghallgatta, és a védelmi indítványok figyelembevételével szakvéleményének kiegészítésére is felhívta.

A tényállás megállapításánál bizonyítékként fogadta el T.S. tanú vallomását is, aki a szerződő felek között fennálló szerződésekről nyilatkozott.

Az ítélet tábla tehát e két bizonyíték alapján az eljárási szabályoknak megfelelő módon helyesbítette a tényállást. (mf.it. 7. o.)

Mindezekre figyelemmel a megalapozott tényállás a felülmérlegelés tilalma folytán a harmadfokú eljárásban sikerrel nem volt támadható.

Ami a harmadfokú eljárásban előadott védelmi érveket illeti, az elsőfokú ítélet az 53. oldalon a II. r. vádlott tekintetében egyértelműen rögzítette, hogy a KJK K. CD jogtára és a M. Windows és Office szoftverek a számítógép merevlemezre telepítésre kerültek.

Az 56. oldalon - a IV. r. terheltet érintően - a Microsoft programokat illetően - ugyancsak a számítógép merevlemezére történt telepítés tényét állapította meg az ítélet.

Az a körülmény, hogy a K. CD jogtár csak a CD lemezmeghajtóba helyezésével használható, nem változtat azon a tényen, hogy a jogtár szoftverjét előzetesen a számítógépre telepíteni kellett és azt telepítették.

Ezért az a fellebbezési érvelés miszerint a másolt CD jogtár volt csak a vádlott birtokában, ám az nem került telepítésre, nem helytálló.

A szakvélemény alapján az sem vitatható alappal, hogy a szoftver saját gépre telepítése abban az esetben is jogsértő többszörözés, nem megengedett, ha a szoftver ún. select szerződés alapján került az érintett vádlott birtokába.

A helyesbített tényállás alapján nem tévedett az ítélet tábla akkor sem, amikor az elsőfokú ítélet C./ részében az 59. oldalon megjelölt további három program (a 3-as, 7-es és 16-os) tekintetében elévülést nem állapított meg, s bűnösnek mondta ki a II. rendű vádlottat ezekben a cselekményekben is.

Helyes az a hivatkozása, hogy a szerzői jog megsértésének vétsége három év alatt évül el. Az elévülés határidejének kezdő napja az a nap, amikor az elkövető a bűncselekményt befejezte. Ez az időpont a számítógépre telepítések időpontjának felel meg. (2001. november 13., 2001. december 12. és 2003. szeptember)

Az elévülést az elkövető ellen a bűncselekmény miatt tett hatósági intézkedés szakítja félbe.

Az iratoktól kitűnik - amire az ítélet tábla is helytállóan hivatkozik, - miszerint IV. rendű vádlottnál 2004. november 12-én tartottak házkutatást; és ekkor találták meg ezeket a játékprogramokat is.

A házkutatás halaszthatatlan nyomozati cselekményként történt, még a II. rendű vádlott első gyanúsítottkénti kihallgatása előtt.

Aligha vitatható, hogy a házkutatás a büntető ügyekben eljáró hatóságoknak a bűncselekmény miatt az elkövető ellen foganatosított olyan büntető eljárási cselekménye, amellyel az elévülés félbeszakad. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik. (Btk. 35. § (1) bekezdés)

Miután pedig erre a büntető eljárási cselekményre az elkövetéstől számított három éven belül került sor, - az elévülés megállapítása nem jöhet szóba.

Ehhez képest közömbös, hogy a II. rendű vádlott gyanúsítottként történő kihallgatására csak később, az elkövetéstől számított három éven túl (2005. március 22-én) került sor, hiszen előzőleg az elévülés félbeszakadt.

A megalapozott, ekként a Be. 388. §-ának (1) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban is irányadó tényállásból az eljáró bíróságok okszerűen következtettek a vádlottak bűnösségére, s a cselekmények minősítése is törvényes.

Az elsőfokú ítéletben (69.o) teljes körűen idézett Btk. 329/A. §-ában meghatározott bűncselekmény olyan kerettényállás, amelyet a szerzői jogról szóló törvénynek (az 1999. évi LXXVI. törvénynek, rövidítve az Szjt.-nek) a rendelkezései töltenek meg tartalommal.

A szóban lévő törvény rendelkezései szerint nem vitás, hogy a tényállásban megjelölt programok és szoftverek a szerzői jogi védelem körébe tartozó szellemi alkotások; a szabadfelhasználás esetein kívül a szerzőnek kizárólagos joga a felhasználás és a felhasználás másoknak való engedélyezése. Következésképpen a törvény, vagy a szerző engedélye nélküli felhasználás jogosulatlan, sérti a szerző (vagy jogtulajdonos) vagyoni jogait. (16. § (6) bekezdés)

Felhasználásnak minősül (a 17. § szerint) a többszörözés; a mű anyagi hordozón való rögzítése bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, továbbá másolat készítése a rögzítésről; a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, vagy számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítás.

Ugyanekkor a többszörözés vagy ennek engedélyezése a szerző kizárólagos joga. (18.§ (1) bekezdés)

Az ekként nem vitatható, hogy a számítógép merevlemezére való telepítése a programnak, vagy más szoftvernek többszörözésnek minősül.

A vádlottaktól lefoglalt számítógépekre rögzített vagy telepített - bűnösségük alapját képező - műalkotások nem tartoznak az Szjt. 33-34. §-ában meghatározott szabad felhasználás körébe, tehát a többszörözés csak a jogtulajdonos engedélyével történhetett volna meg.

A szerzői jog jogosultja a felhasználás - jelen esetben a többszörözés - engedélyezését díjazáshoz köti.

A vádlottak viszont a jogtulajdonos engedélye nélkül többszörözték a tényállásban felsorolt szerzői jogi védelem alá eső műalkotásokat. Ezzel a szerzőnek vagy a származékos jogtulajdonosnak a művön fennálló szerzői jogát megsértették, és a díj nem fizetéssel vagyoni hátrányt okoztak, tehát a cselekményük tényállásszerű.

A másodfokú ítélet 11. oldalán kifejtett jogi érveléssel a Legfelsőbb Bíróság is egyetértett.

Mindezek miatt irreleváns, hogy a vádlottak a CD jogtár, illetőleg az M. programjait az otthoni munkavégzésükhöz használták. (Ez legfeljebb a jogkövetkezmény, a szankció mértékére van hatással.) Azok otthoni használata akkor lehetett volna jogszerű, ha a H.M. az általa megvásárolt, CD lemezen rögzített eredeti adathordozókat bocsátotta volna a vádlottak rendelkezésére. Az a körülmény

azonban, hogy munkáltatójuk a jogtulajdonosokkal kötött szerződése alapján a kérdéses programokat, szoftvereket jogszerűen használja fel, nem jogosította fel a vádlottakat az engedély nélküli telepítésre.

Végül a II. rendű vádlott vonatkozó hivatkozásával szemben szükséges megjegyezni még azt, hogy szoftver esetén egy biztonsági másolat készítésének a joga (Szjt.59. § (2) bekezdése) valamint a kipróbálási, megismerési jog (59.§ (3) bekezdés) törvényi korlátja ugyan a szerző kizárólagos jogának (59. § (1) bekezdés), azonban ez csak a szoftvert jogszerűen megszerzőre vonatkozik. Aki a szerző engedélye és díjfizetés nélkül szerzi meg a szoftvert, ezekkel a jogosítványokkal nyilvánvalóan jogszerűen nem élhet.

Összegzésként rögzíthető tehát, hogy a vádlottak bűnösségének a megállapítására az anyagi jog sérelme nélkül törvényesen került sor. A cselekmények jogi minősítése, a rendbeliséget - és az azonos jogosultak sérelmére megvalósított cselekmények esetében a folytatólagosságot - tekintve is megfelel az anyagi jogi szabályoknak.

Az alkalmazott joghátrányt felülbírálv a Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy az mindkét vádlottnál arányban áll a cselekményük tárgyi súlyával, valamint a helyesen számba vett büntetéskiszabási tényezőkkel.

A belső arányosítás követelményeire tekintettel a II. rendű vádlott esetében - a lényegesen nagyobb számú halmazatra és a folytatólagos elkövetésre figyelemmel - a védő által indítványozott legenyhébb intézkedés alkalmazására nem volt kellő alap.

Minthogy az ítéleteknek a Be. 387. § (4) bekezdése szerint megvizsgált egyéb rendelkezései is helyesek, a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú ítéletet a Be. 396. § (1) bekezdése és a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2009. március 24.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának a Kbf.44/2008/9. számú ítélete a Legfelsőbb Bíróság e végzése folytán jogerős és végrehajtható.

dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő
MTné